

A' ROMAI TSASZARIÉS AP. KIRALYI FELSÉG:
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBÖL Kedden 17. Januáriusban 1792,

Belső elegyes Tudósítatok.

Csáky Jozef Ur ö Exja (nem János) a' F. Udv. Magyar Kantzellárián a' V. Cancellárius. — Az Erdélyi nagy Fejedelemségbéli Országos Követségnek Febr. 15-dikén léfzen a' 2 Magyar Haza édes Attyanál 's Fejedelménél *audentiája*, azért ezen Követség már, a' mint értjük, útban vagyon, és jö Béts felé. — A' Török Követ-is tsak a' szomszédban, és minden órán itt léfzen. — A' sok Bába között sokszor el-vez a' gyerek! jól tudják ezt a' böltsebb Fejedelmek-is; azért kívánnak majd minden dologban magok belé tekinteni, és arról bizonyos Tudósítást venni. — Az Illyriai Nemzet, bizonyos panaszát terjesztette vólt ö Felsege elebe, a' Tèmesváron tartatott Zsinatból. Vóltakép-

pen való esmerettséget kívánván venni ő Felsége a' dolognak miben létéről; vizsgáló Biztosokká (Kommiszáriusokká) rendelte-ki: Temes Vármegyei Fő Ispány B. *Splényi* Josef, és az *Illyriai* Kántzelláriánál Udvar. Tanácsoságot viselő Generál *Szejutsuz* Urakat.

Ugy értjük, hogy négy száz Magyar Országiai bé-ütöttek, fegyveres kézzel Moráviába. Ott rontottak, puztitottak, 's egy Morvai Lakost agyon-islöttek; mást pedig meg-sebesítettek. — A' további erőszakoskodásoknak meg-akadályoztatására: Katonáság rendeltetett oda leg-ottan a' *Kinszky*, és *Mitrorzky* Regementjéből. — Inzsiner Kapitány G. *Mottet* a' Kiss fő Hertzegek mellé jött Májori Rangal. — Az *Erdödy* Húszár Sergénél volt 2 Kapitány *Godor* Ur, egy jó reménységű ifjú Tiszt megholt. — Meg-holt Kap. B. *Haugwitz*; nemkülömben Oberster Gr. *Szukkovszki* az örökké-valóságba költözött.

A' Bétsi Udvari *Juvelier* (drága kövekből dolgozó Mester nem régiben 965-ezer 600 R. f. nyert azokért a' drágaságokért, mellyeket a' 3 Koronázásra készített, és a' mondatik, hogy ezen 3 Koronázás ő Felségének 9 milliom 500-ezer forintokba került légyen.

Közönséges hir, hogy az ifjú Gr. *Grafsalkovits*, az Uralkodó Hertzeg *Eszterházy* Antal edgyik Leányával jegyben légyen. Az öfzve kelés még elzten-dő múlva, *Eszterházán* fog tartatni.

A' Hadi Gazdaság dolgában öfzve-gyült fő Vezérek Tanács gyűlése a' múlt Szombaton vala leg-előbbször, a' mi Korona Hertzegünk F. *Ferentz* fő Hertzeg *Présidiuma* alatt.

Az Udvari *Dicasteriumokról* és más Táblákról az a' közönséges vélekedés, hogy minden órán nagy változásokat fognának fzenvedni; nevezetesen a' Bétsi Város Magiltrátusbéli Tisztviselők meg-fokasittatnak, és fizetések-is neveltetik. Ennekutánna az ugy nevezett *Politikus* Bűnösöket nem a' Város fog-házába, hanem a' Politzáj háznál egy e' vég-

re különösen fel-állított árestom Házba vizzik a' vallatásra. — Mióltától fogva a' Katonai vigyázat mind éjjel, mind nappal meg-sokosodott Bétsben, a' rettentő történetek-is meg-szüntenek.

Egy árva és ügye fogyott nemes ifjakkól állandó Ts. Királyi Académia vagyon, a' mind mondják munkában, melly olyan forma lészén, mint vala hajdon a' *Collegium Theresianum*, és ebben a' nemes ifjak *Filosofiát* és Törvényt fognak a' Haza édes Attya költségén tanulni, és ezen Akadémia a' *Dikasteriumok* alatt lészén.

Dec. 30 dikán azt írják Párisból, és majd minden nevezetes ujság Levelek tellyesek vele, hogy a' *Houillei* Plébánus egy *Komédiában* tántzáló igen szép Léányt vett légyen el-feleségül. Az ide való Püspök *Góbel* Ur meg tudakozta a' maga Ekklesiájától, ha nem vólna e' ellenekre, 's ezek azt felelték, hogy az ö Papjokkal tellyes meg elegendéssel vagynak; azon személyt pedig magának nem nekik veszi Feléségül; azért ha a' Papnak tettik, nekik éppen nints ellenekre — így az egész házóság annak rendi szerint véghez mene — és a' történet igaz.

Egy *Lentulay* nevü N. Magyar Királyi Testörzö Tiszt meg a' múlt észtendőben ment vala Hazájba *Horváth* Országba szabadsággal, kinek Dec. 20-di áig vizsgálta kellett vala Bétsbe érkezni, és minthogy a' mái napig is vizsgálta nem érkezett, egy előbb nem tudatik vala hól léte. Már most ugy tudositatunk, hogy ezen nevezett Gárda Tiszt Ur a' meg áradott *Száva* vizén jöven keresztül 2 embereivel, kiket édes Attya vele küldött vala, hajajak véletlenül a' vízbe fordúlt, a' vele vólt két emberek azonnal a' vízbe vesztenek; a' Testörzöti ugyan nagy bajjal kifogták, és a' vizet belölle ki folytatták; de a' ki még-is 3 orák után adván egy kis jelt életéről, a' szomszéd Hélységbéli *Notárius* a' Vitze Ispánynak olly tudositást tett rólla, hogy alig lehet éléthez reménység. Ezen Tiszt Urról a' további tudositást ezután várjuk.

Hertzeg *Polignac*, ki már jó ideje hogy Bétsben múlat, a' napokban el-útozék innen, még pedig a' mint mondják a' Felségnek ezen kegyelmes jelentésére, hogy Bétsből való el-távozása által nagyou kedves dolgot tselekednék a' Hertzeg ő Felsége előtt. Némelly szabad szovai által fogta a' Hertzeg ezen Fels. parantsolatot maga ellen adattatni.

Egy mái Statistikus a' többek közt e' következendőket jegyzette-fel az Auftriai Birodalomról: — Minden nevezetesebb Auftriai örökös tartományok együtt véve 10,320 Négyfzeg mért-földeket foglalnak magokban. Ezekből Tseh Országra 909 — Morvára 396 — Auftr. Sléfiára 81. — Gallitziára és Lodomériára 1300 — Bukovinára 178 — Erdélyre 1050. — A' Temesvári Bánátusra 801. — Tót Országra 328. — Horváth Országra 471. — Magyar Országra 2710. — Mántuára 40. — Májlándra 152. — Geldriára 8. — Limburgra 10. — Luxemburgra 158. — Námurra 20. — Hennegaura 42. — Flandriára 115. — Brábántziára 116. — Alsó Auftriára 407. — a' Felsőre az *Inn* vidékivel edgyütt 230. — Stiriára 440. — Karinthiára 191. — Karnioliára 214. — Friolra 60. — Triestre 9. — Tirolisra 426. — a' Svéviai Auftriára 40 Négyfzeg mértföldek esnek.

Ugyan ezen számlálás szerint az Auftr. Birodalom lakosinak száma 19 vagy 20 Milliokra tétetik; mert éppen bizonyosan nem lehet tudni. Ebből Tseh Országra 2,266,000. — Morvára 1,137,000. Auftr. Sléfiára 248,000. — Gallitziára és Lodomériára 2,797,000. — Bukkovinára 132,000. — Erdélyre 1,250,000. — A' Temesi Bánátra 60,000. — Toth Országra 280,000. — Horváth Országra 370,000. — Magyar Országra 3,170,000. — Mántuára 170,000. — Májlándra 940,000. — Geldriára 28,000. — Limburgra 48,000. — Luxemburgra 380,000. — Namurra 94,000. — Hennegaura 200,000. — Flandriára 570,000. — Brábán-

bántziára 560,000. — a' Svéviai Austriára 117,000. Alsó Austriára 1,685,000. — — Felső Austriára 550,000. — Stiriára 760,000. — — Kárinthiára 290,000. — Kárnioliára 400,000. — — Friolra 115,000. — Triestre 21,000. — Tirolisra pedig 590,000 lakosok tétetnek.

Az egész Birodalomban 1110 Városok, 1572 mező Városok, és 60-ezer faluk számláltatnak.

Szebenbe lett bé-meneteléről a' Követnek, ezeket olvastuk más tudósításokból:

Az alatt mig keresztül mentek a' Városon, mindég vert egy kis dobot egy Török; a' Követség' Papja pedig el-kiáltotta magát, 's egy néhány török szóknak ki-mondása után megintj el halgatott. — Karátson első napján hideg-lelése vólt a' Követnek; még-is szivesen fogadta a' látogatására ment Uraságokat. Karátson' második napján, majd másfél órát töltött B. *Brukenthal* Sámuel Ur' gazdag Könyvtárjában. — A' melly *Perfiai* Könyvről említettük vólt közelébbi Levelünkben, hogy annak foglalatját könyv nélkül mondta a' Követ *Haphyzi* nevű *Perfiai* Poéta' Versei vóltak. Esmere-tes vólt előtte a' Frantzia *Enciclopedia*, ugy nem külömben *Choiseul*nek-is — néhai Konstantzinápollyi Frantzia Követnek — ama' gyönyörű munkája: *Voyages pittoresque de la Grèce*. *Voltér'* képét nagy tisztelettel szemlélte. A' festett kép-házakban-is szinte egy óráig mulatott. Leg-inkább meg-akadt a' szeme *Titián'* festésein, és *Sz. Hieronimus'* képén, mellyet *Guido Reni* festett. — Emlitést érdem-

Idemlenek azon szavai a' Követnek, mellyekkel fe-
 ,elt az ötet meg-tisztelt Katholikus Papságnak: —
 , *Ajánlom magamat az Urak' ájtatóságába. Mind-
 nyájunknak azon egy Istenünk vagyön: tsak külömöző
 nyelveken nyujtuk: fel hozzá könyörgésünket.* " — —
 Estve, meg-jelent a' Teátrumban, 's tapsolással fo-
 gadtatott. Meg-értvén a' Tolmátstól, hogy az ő
 tiszteletére lett légyen a' tapsolás: fel-ugrott leg-ot-
 tan a' Lozséban lévő székre, 's mejjére tévén ke-
 zét, nagy maga meg-hajtásával köszönte a' Publi-
 kumnak eránta mutatott hajlandóságát.

Nagy Szintzén 4-dik Januari. — Ezen ujj esz-
 tendőben kívántam volna az Urnak valami örven-
 detes ujsággal szolgálni; de minthogy a' gonofzság
 igen ki-áradott a' föld színére, most sem kedves-
 kedhetek málsal, hanem szomorúval. A' múlt Sz.
István Mártirom estvéjén, vagy már mások szerint
 virradtkor *Koloss* nevü helységben, kegyetlen, és
 minden Keresztény embernek szivét által ható tör-
 ténét esett, mellyet egy örög embernek szavai után
 e' képpen jelentek az Urnak. A' Házi Gazda, (nem
 tudatik mi-némü környülállásoktól 's okoktól indit-
 dittatván) szörnyün réá rohan a' feleségére, 's leg-
 először-is a' két szemét egymás után ki-vájta; az
 után az egy karját három izben körül mettzette,
 a' más kezét pedig három darabra törte, és Afz-
 szonyi Méhe táján, (mellyet pedig szivem fájdal-
 ma, és a' szemérem nem-is engedte hallanom) ve-
 szedelmes és felette fájdalmas sebeket ejtett rajta;
 és végtire a' gyötrelmét meg-akarván még is sza-
 porittani, a' köldökjét ki-vágta, és az érvel együtt
 ki-vonta. 'S ugy holt elevenen ötöt ott hagyván,
 el-mene a' szomszédjához, 's mondá néki, most ra-
 gadják az Ördögök a' Feleségemet pokolba. A' Há-
 zi Gazdaszszony szinte Vatsorát találván az Urá-
 nak 's Tselédjének, 's ezt fel-adván, oda szalad
 látni a' szomszédnéjét mi baja lett: mellyet pedig
 már halva találván, egynek másnak be-súgta, ugy
 hogy többen oda gyülekezének, és minthogy talán

a' gyilkos nem is tagadta a' gonosz teteményét, ötöt meg-fogták, és rendeléft tevének, hogy a' Magisztrátutalis Tömlöztben Nyitrára ötöt el-küldjék. A' minthogy ugyan azon napon el-indultak véle egy szekerem, de a' roz út miatt bé nem érhettek Nyitrára, hanem *Apony* nevű helységben meg-háltanak. 'S ott a' Biró házánál meg-hálván, a' Gerendára lántzot kötöttek, és a' gonosz-tévöt lántzra tsukták, és bátrak lévén, hogy ő maga-is el-nem szökik, 's ha akarna-is el nem szökhetik, vatsora után egyenként le-hevertek, 's el-is aludtak. Az álnok gyilkos pedig, maga magának Törvényt szolgáltatott, hogy a' ki erőszakosan meg-ölte a' Hites Társát, méltó erőszakos halált, 's nem tsak, a' mostani Törvény szerint, árestomot szenvedni, 's nem lévén ki tett volna néki gátlást, ugyan azon lántzot tekerte a' nyaka körül, 's meg-füladott benne. Kit fel-serkenvén a' Strázsája, már holtan találta. Ezt meg-tudván a' falusi Birák, mind a' falusi Birát, 's mind pediglen a' Koloszi embereket Nyitrára vitették, a' holt test pedig miképpen takarítottattal-, még eddig semmit sem hallani felölle. Nem de nem nem jobb-é az el-választást meg engedni az olyan Házásoknak, kik tellyeséggel nem alhatnak egymással? Valóban a' T. T. Papi Rendnek köteletségében járó dolog volna, hogy mindenkor ugyan, de kivált akkor, midón a' falukat 's házakat járják, ne tsak adományt szedjenek a' házi Gazdáktól, hanem ugyan igaz keresztényi Papi áldást ovszszanak, és a' vétkeket Atyai Intéssel meg-dorgállják, és kivált az Ifjakat a' jó erköltszerekre tanítsák. De ebben a' Lelki Páfztorok igen fogyatkoznak; a' nyájnak kövérjével élnek, és ha a' halgatók a' tzeré-
moniáis Törvénye szerint az Ekklésiának Templomába el-járnak, a' Moralitásra őket a' prédikáló széken kívül nem igen oktatják. — A' hir tsak egy parafzt relátiojából terjed, de néha a' Parafzt igazat mond, 's néha a' Nemes is hazugságot szöll.

Negyedik Elmélkedés Magyar Ország' Koronájáról.

A' Hadi Történetek nevezetű Bétsi Magyar Ujságoknak Irói a' közelebb el-múlt Novembernek közepe tájján a' Magyar Koronáról ismét egy különös tudósítást hirdettek - ki, mellyet valamelly nevetlen Hazafi tett-fel a' ki-hirdetésre, mellyben azt kívánta értésünkre adni, hogy a' mostan el-múlt Török háborúnak alkalmatosságával Bukereftben, Oláh Ország népes Várofsában, ama hires fő fő Hadi-Vezér *Koburg* Hertzeg, szállásán látott-é? vagy talám tsak hallott lenni egy 800 esztendős Görög Historicus Könyvet, mellyben a' mi szentséges Koronánknak formája le-rajzoltatva, alkotmánya pedig le-irva találtatik; a' mellyel régenten valamely Görög nevezetlen Tsászár egy nevezetlen Magyar Hertzeget meg-ajándékozott, midön Keresztényé létekor egyetlen egy nevezetlen Leányát annak feleségül adta, és egyfzersmind Magyar Országhoz tartozó minden ő julsáról örökösen le-mondott volna. Ez a' bizonytalan Historiátska, a' mint látzik, tsupán tsak arra megyen-ki, mintha mondta volna a' nevezetlen Hirt-mondó, hogy látta, vagy hallotta volna ő nem régiben, hogy a' Velős-kontz a' maga feje felett erre vagy amarra sebesen keresztül által repült volna. Nem kevés gyalázatjokra szolgálna az a' Magyar Orzági Tudósoknak, ha minden Görög Historikusoknak nyomtatásban világra ki-jött munkáikba mind eddig belé nem tekintettek, és annak a' nevezetlen Tudósítónak a' Koronáról fellyebb említett beszédire reá nem akadtanak volna.

De mig ez a' Bukerefti Görög Historicus Oláh Országból hozzánk el-érkezne; láfsunk mi e' tekintetben némelly bizonyosabb dolgokat a' kezünkön forgani szokott Görög Irókból. Talám szintén annak a' szagát érzette-meg az érdemes Tudósító, a' mit *Scylitzes Curopalata* a' XI dik Században élt Byzantiumi Görög Iró beszéll a' maga munkájának éppen tsak nem végezetén, hogy midön *Nicephorus*

Botaniates hajdani Görög Tsászfár, a' ki Dukás Mihályt Tsászfárságától meg-fosztotta, a' Duna mellyéki tágas térségeken lakozó Scytháknak két hatalmasabb tsordáitól (Horda) *Paczinóczesektől*, és *Comanusoktól* gyakran háborgattatnék, osztán vélek meg békélvén szövetséget szerzett, azon frigy-kötésnek meg-erősítésére a' Magyarok Királyával is öfzve-barátkozott, a' kit a' Görög Iró *Κεράνης Ούγγυρατος*, *Ungarias Kralesnek*, az az: Magyar Ország Kralesének nevez, és imé az így nevezett Magyar Ország' Királyával kötött szövetségnek örökös fenn tartására a' maga Néennyének Leányát, *Synadenét*, feleségül ajánlotta, sőt nékie-is adta, vele-is élt Házalságban szintén a' Királynak haláláig, ekkor osztán ez a' *Theodulus Synadenestől* származott *Synadené* nevű Magyar Királyné visszafert Byzantiumba a' maga születése földére. Jóllehet *Scylitzes Europalata* ugyan nevét a' Magyar Királynak itt nem emliti, hanem tsak *Ungarias Kralesnek*, az az: Magyar Ország' Királyának nevezi, de *Bonfinius* második Tizedjének harmadik Könyvében ugyan azon Királyt, a' kivel *Nicephorus* öfzve szövetséghez, világosan *Geisának* mondja lenni: de egy átaljában nem-is lehet másképpen lenni a' dolognak, mert *Nicephorus Botaniates* Imperator, *Geisa* Magyar Király, és *Scylitzes Europalata* Historikus-is, mind hárman éppen szintén egy időben edgyütt éltenek, ha az esztendőket az esztendőkkal, szorosán edgybe vetjük.

Ezek szerint Görög Országi Leány lévén *Geisának* a' felesége, még pedig a' mint fellyebb látánk, *Nicephorus Botaniates* Görög Tsászfárnak igen közelről való rokona, nem tsuda tehát, hogy szentséges Koronánkon *Despotesnek* neveztetik a' mi *Geisa* Királyunk, mert ugyan-is annak alsó karimás kerületin a' Királynak képe alatt így folynak sorjában szóról szóra az Igék: *Γεωβιτza Δεσποτίας Πιρός Κεράνης Τσεχίας*, az az: *Geobitza (Geisa) hiv*, vagy *hüségés Despotes, Turciának* (Magyar Ország-nak) Királya.

A' *Dukás* nevezetű Tsászároknak idejekkör a' *Constantinápollyi Udvarnál* a' *Despoták* titulusa volt a' leg-első méltóság az Imperátoroké után, jól lehet ök semmi hivatalt nem viseltenek légyen-is, a' mint a' XV-dik Századtól fogva az Arany-gyapjas Vitézek, és azután elől-állott egyéb fényes tzi-merű Rendeğ mind e' mái napiglan szoktanak lenni: Illyenek vóltanak többnyire a' Tsászároknak Fiai, Attyafiai, Vejei, és egyéb rokoni. Vagyon kezünknel *Romanus Diogenes* Görög Tsászárnak illy görög fellyül való irással egy régi pénze: ΡΩΜΑΝΩ ΔΕΣΠΟΤΗ ΤΩ ΔΙΟΓΕΝΕΙ: az az: *Romanos Diogenes Despotes*nek: melly akkor veretett, midön *Constantinus Dukás* Tsászárnak Özvegyét, ama szerentsétlenül járt *Dukás Mihály* Imperátor-nak az Annját, *Eudociát*, feleségül el vette, és az egész Nap-keleti Birodalomnak igazgatásában annak társává, *Corregensévé* lett: még *Alexius Comnenus*nak ideje után-is mindenkor elébb valók vóltak a' Despoták még a' *Sebastocratereknél*, és *Césároknál*-is, az az: a' második és harmadik fő Ural-*kodóknál*-is. Az illy Despotáknak szokott meg-koronáztatását, nem külömben Koronájoknak formáját, alkotmányát, ékességét eléggé elől-beszéli *Codinus* Görög Historicus a' *Constantinápollyi* minden viselt Hivatalokról irott Munkájának XVII-dik Könyvében.

Despota senki nem lehetett, hanem ha *Constantinápolyban* lévén lakozása, az Imperátor-nak jelenlétében nagy pompával meg-koronáztatott az Imperátorok által annak távol létében, akkor a' Despotusi Koronával-is meg-ajándékozott: ilyen Despoták vóltak *Peloponesusnak*, *Aetoliának*, *Epirusnak*, *Serviának* Despotesi, ilyen Despota vólt *Chaganus* a' Hunnusk Vezére, *Theophilactus* *Simocattának* tanubizonyysága szerint a' *Hetetik* Könyvében; ilyen vólt *Böefilas* *Myfiának* Despotese *Cantacuzenus* első Könyvének bizonyyság-tétele szerint; de nevezetesen közelebb ilyen Despotes vólt II-dik *Geisa* Magyar Ország' Királya-is, Szent *Lászlónak* testvér

testvér Báltva, a' mint a' Koronánkon lévő világos *Inscriptio* bizonyítja, a' melyet most mindjárt oda fellyebb le-iránk.

Ezek szerint mi lehet annál könnyebben el-hi-hető dolog, hogy *Geisa* el-vévén feleségül *Synadé-nét*, *Nicephorus*nak közéről való rokonát, ezen Despotesi méltósággal ötlet-is meg-tisztelte, *Felsőge-si Titulussal*, *Βασιλική σου*, Majeftas Veltra, neve-zettel illette, és egyfzersmind ezen fő méltósághoz köttetett Despotusi Koronát-is hozzá a' Tsászárs meg küldötte; annyival-is inkább, hogy világosan írják az Historicusok, hogy *Geisával* frigyét kötvén a' Görög Imperátor, annak ajándékokat-is küldött bi-zonyosan. Ha vallyon *Synadenére*-is, *Geisa* Király-néra, mint a' Görög Imperátornak Húgára, által szállott volna ez a' Despotesi fő méltóság, mivel még az Afzfonyi Nemmel-is közöltetett volt az többnyire, és Despoenáknak, sőt Basilisáknak, hi-vattattak, arról semmit most mondani nem tudunk, halgatván rólla az Irás.

Olvasuk meg figyelmetesen az említett *Codi-nus Curopalates*nek a' Görög Udvari Hivatalokról egybe szedett Könyvének XVII-dik Részét, miné-műek szoktanak lenni többnyire a' Despoták szá-mokra készítettett Koronák mind formájokra, mind egyéb ékelségeikre nézve; különös szép meg-egye-ző hasonlatosságot találunk mind a' két fél között, hanem tökéletesen-is, mivelhogy amazok-is, hol egy, hol más tekintetre nézve az időknek forgások szerint változhattanak, *Codinus*-is a' Despoták Ko-ronájának le-írója mint egy három száz esztendők-vel élt későbbben *Geisánál*, azomban azt-is ki-tudná meg-határozáskeppen nekünk elől-(számlá)ni, miné-mű változásokon, tsinosgatásokon, mehetett által ez a' mi Szentséges Koronánk közinkbe lett érke-zése után, leg-olább-is a' két felemás, Görög és Deák *Inscriptio*kából világosan ki-tettzik, hogy a' két egymástól különböző Nap-keleti és Nap nyugoti Nemzettségek' tudós Mestereiknek kezeken for-gúlt meg az időknek különböző Szakaszában.

A' fellyebbeknek elől-adásokból már azt-is v. lágosabban által-érthettyük, mitsoda Korona lehetett az, melyről a' mi Historicusaink beszédjek szerint *Szent László* álmadott vólt akkor, midőn *Salamon* Királlyal a' Vátzi Erdő mellett a' két pártos Atyafiak meg-akarnának ütközni, azt hirlelvén a' magok táborában, ama' mindent könnyen el-hivő nép előtt, annak bátorítására, hogy látott volna *László* egy arany Koronát az Égből le-szállani a' *Geisa* fejére; holott már akkor jelen vólt a' Constantzinápolyból küldtetett *Despotesi Korona*, a' mellyen *Geisának* mind Képe rajta szemléltetik, mind rajta olvastatik; azért neki bizakodván ez a' vak buzgó nép ez által a' ditső álombéli beszéd által, győzedelmet-is vettek *Salamon* Királlyon, egy-szersmind a' költött álom-is ofztán bé-tellyesedett, mert nem sokára a' véres ütközet után *Geisa* Székes-Fejérváratt meg-koronáztatott azon Égből le-szállani mondatott Koronával, minthogy az elébbeni Sz. *Istvánnak* rendes Koronája már az előtt jó idővel Rómába el-vitetett vólt *Hetedik Gergely* Pápnak hiteles tanubizonysága szerint.

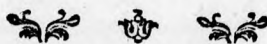
Reményük, így örlődik-ki ofztán még valahára a' tökéletes Valóság. De azonban el-várjuk, e' mi beszédünkre mit fog nekünk ama *Bukerești* 800 esztendő's Görög Historicus mondani. — *Debretzenben 22-dik December. 1791.*

W. I. O. D.

Külső Országai Tadofitások,

Az 1791-ben Okt. 19-ikén Drottningholmban megkötöttett 21 punktumokból álló Muzzka - Svéd Szövetségnek rövid foglalata,

1.) A' *Verelai* Trakta ez által egészfszen meg-ujjittatik: — 2.) Egyik a' másik Europai Státus-saiért, Svétziára nézve úgy a' mint most magában vagon, a' Muzzka Birodalomra nézve pedig, a' mint az a' Törökkel való békelesség után fog lenni, egymás.

egymásnak költsönösön kezelséget vállalnak: —

3.) Ha valami veszedelem, vagy külső zenebona fenyegetné az ő Státuszaikat, ekkor egymást barátságosan tudósítani fogják, és a' roszsz következtéseknek el kerülésére módot tanálnak; e' végre, az ő külső Hatalmaságoknál mulató követeik egy mással a' leg nagyobb egyet-értésben éllyenek. — 4.) Ha valaki egyiknek ő közüllök valamellyik Enropai Státuszára réá támodna, ekkor a' málik azon igyekezék, hogy az háborgásnak véget vethessen, és az ő Frigyeisének eleget tétessen: ha pedig ez nem tanálna használni, ekkor köteles légyen az alább le-irattatandó számú Sereggel és hajókkal, az idő és meszfszeséghez képpest 2, 3, vagy 4 hónapok alatt, a' szükséges helyre ki-állani: — 5.) *Svétzia* 8000 Gyalogokkal, 2000 Lovasokkal, hat 60 — 70 ágyus Linéás hajókkal, két 30 ágyus Frégátokkal: *Muzka Ország* pedig 12000 Gyalogokkal, 4000 Lovasokkal, kilentz 60 — 70 ágyus Linéás hajókkal, és három 30 ágyus Frégátokkal fog segittségül ki állani, még pedig tökéletesen ágyuzó készületekkel és egyéb erősségekkel mind a' Sergeket, mind a' hajókat ki-készítve: — 6.) A' segítő sergeket a' segítő rész fizeti, de mind az emberek, mind barmok eleségét a' segítettett fél szolgáltattya-ki: 7.) A' hajók, a' ki indulástól fogva számláltatva 4 hónapokra rakatnak-meg eleséggel: de ha a' segítettett résznek ezekre tovább-is szüksége lészzen, ő tartozik ezeket azontúl maga költségén tartani, a' málik rész pedig tsak a' tisztek 'söldját és a' bágáziát fogja fizetni: — Minden tizt megtartya a' maga Komandóját, tsak az öfzve szövetkezett két-féle sergeknek rendet a' segítettett rész közönséges Vezért. Minden hadi munkákat ezen közönséges Komandót biró Vezér a' szövettséges sergek tiztyeivel együtt tartandó tanátsban határoz-meg. Ha a' fő Uralkodó jelen vagyon, nintszen szükség a' voxoknak többségére; tölle függ az egész dolog: — 9.) Hogy a' Vezér tisztek közt vezekedés né támodjon, a' fő Uralkodó köteles, előre ki-nevezni, ha személlyesen jelen lenni nem akar, azt, a' kire

a' közönséges Vezérséget akarja bizni; hogy ehez képpest a' segítő Hatalomság-is idejébe ki-rendelhesse azon Vezért, kire a' maga segittsége küldött Sergének igazgatását bizni fogja: — 10.) A' segítő sergeknek tulajdon Prédikátorjaik, és szabad Valás béli gyakoroltatásaik lehetnek. Tulajdon tiztyeik által, tulajdon törvényeik által ítéltetnek meg. Hazájokba szabadosan levelezhetnek: — — A' közönséges Vezértől függenek ugyan a' segítő sergek: de nem lészzen őket szabad az útban egymástól igen meszse el-szélesíteni, 's nagyobb távolságnyira ki-rendelni, mint a' segített résznek hajóit és sergeit: — 12.) — A' segítő rész adja ki a' másíknak segittségére küldendő sergeknek a' jó rendre és hadi fenytékre szükséges parantsolatokat: — 13.) Ha a' segítő sergek, a' betegeket és sebeseket ki-véve, 1000 emberből álló fogyatkozást szenvednének, ezt a' segítő rész pótollyakia' maga költségén, és a' pótléket a' közelebb lévő háború piatzra tartozik által tenni. Egy el-veszett hajót ugyan a' segítő rész 6 hetek alatt tartozik ki-potolni. Melly pótlékoknak nemei, ha a' háborúnak vége előtt végre nem hajtattathatnak, tehát egészen ki-maradnak: — 14.) Ha az 5-dik punktumban még határozott segittség a' meg-támogatott résznek oltalmára nem lenne elégséges, több segittséget-is fog a' másíktól venni illy fel-tétel alatt, ha ezt a' maga tulajdon fekvése meg-engedi: — 15.) Mindenik résznek szabad lészzen a' másíknak Statufiból az alatt, mig az hadakozik, a' háborúra szükséges dolgokat, a' folyó áron vásárolni: — 16.) Egyik résznek-is magános frigyét az ellenséggel, mind két résznek mérséklett ki-elégitése nélkül kötni nem szabad: — 17.) A' 2 rész, ezen Traktának helybe-hagyása után, haladék nélkül egy kereskedés-béli Traktának meg kötéséhez fog hozzá kezdeni, melly — mivel 1792-dik esztendő alatt fog végre halytódni, tehát 1793-nak 1-ső Januáriusáig, mind két rész azon költsönös házzonnal fog élni, mellyel ezen utolsó háborúnak

kezdetéig élt: — 18.) Ezen Traktának meg-erősítése után leg-előbbször azon regulák határozttatnak meg, melyek szerint egyik rész a' másikat a' hajókon szokásban lévő ágyu lövések által közönten tartozik: — 19.) *Finnlándiának* határai a' Tavásson, mind két résznek tökéletes haszna és könnyebbsége szerint fognak meg határozttatni: — 20.) Ezen szövetség 8 éftendőig fog tartani: de ennek el-telése előtt 6 hónapokkal; mind két rész köteleztetik ezen határnak hosszabb időkre való ki terjesztése felől a' maga szándékát ki-jelenteni: — 21.) A' helybe hagyásnak 6 hetek alatt, vagy ha lehet hamarább-is meg kell esni.

Strafsburgból ezt irják, hogy Jan. 3-dikának 4-dikére virradolog egy Frantzia Nemzeti Magazin *Hagenauban* egyfzeriben 4 felől lángot vetvén 4000 'sák zab és fok más egyéb eleségek, lovak 's a' t. levének ezen tűznek prédájává. Ez által az ide való Polgárok magokat valóságos Aristokratikusoknak lenni meg-bizonyították. Nem csak hogy magok nem oltották a' Magazinumot, hanem még a' segítségre öszve szaladott parasztság előtt is minden kapukat bé-zártanak.

Trevirből ilyen hírünk érkezék közelebbről, hogy a' városba már 2000 fejből álló Ts. és KirályiSergek bé-szállottanak, és a' széleket-is 6-ezeren őrzik ezek közzül, egy mért-földnyire pedig ezekhez, 1000 ki-vándorlott Frantzia Nemesek táboroznak.

Az utolsó Amerikai háború végével sokan úgy itéltenek Angliáról, hogy a' véghetetlen adófság miatt lehetetlen lenne néki a' bankérottságot sokáig el-kerülni. Így ő rólla még ma-is itélnek sokan. Azonban úgy hallatik, hogy a' múlt 1791-dik éftendőben-is, noha nagy háborus készüléteket tett, 8 Milliókat fizetett-le belölle, 's még-is 1,600000 font Sterlingjei fejül maradtanak. Egy font Sterlinget 2 Császár aranyokra számlálhatunk.

Tudósítás.

Az alább irt, meg-értvén a' közönséges Ujjságokból, hogy Győrben valami Prédikátziók Gyűjteménye fogna némelleyek által, (kik lehetsenek nem tudja) mostanában ki-adattatni: kéntelenittetik mind a' maga betsületi, mind az érdemes Publicum haszná előtte forogván, arról közönséges Jelentést tenni: hogy valamint a' Győrben már ki-jött Cathedrai Gyűjteményben bé-iktatott egy néhány Prédikátzióit, mint tsupán tsak a' Templomban, utánna futolag le irtakat és így felette igen hibásokat, magáéinak nem esméri; ugy azokat sem fogja magáéinak tartani, mellyek, a' mint hitelesen érti, neve alatt ugyan, de minden hire és akarata ellen az Ujj Gyűjteményben fognak bé-tétetni. Erre nézve mind a' ki-adókat kéri minden betsülettel, hogy e' féle dolgot, melly *in Republica Litteraria* nem rendesen esik, ne tselekedjenek; mind pedig mindeneket, a' kiket illet, előre int és tudósít: hogy a' Győrben ki-nyomtatandó Prédikátziók közzül egyről se gondolják azt, hogy az alább irt ugy mondotta volna-el, a' millyen hibáson ki-jönek, hanem, valami az övének mondatnék, ugy nézzék mint a' minapiakhoz hasonló, az az tsak hallomás után, vagy hibás exemplárból öszve tóldott-földött hijjános munkát. Jelenti egyfzersmind, hogy az e'léktől indittatván, már ki fogja *authentice* botsátani Isten segedelméből Prédikátzióit, még pedig, azokat előre, a' ki-nyomtatásra, annak rendi szerint készitvén. — *Debretzen 30-dik December. 1791.*

Hunyadi Ferentz Debretzeni Reform Prédikátor.

A' Kurir mellé tétetett koporsó-kő-írást, a' boldogult Gróf *Károlyi* Antal Ur ő Excja vólt Titoknokja, mostan a' K. H. M. Tanátsnál ugyan tsak érdemes Titoknok, Tek. *Nittrai* Mátyás Ur, a' tisztelt Grófnak örök emlékezetére készitette.